

Романько С.В.

*здобувач вищої освіти,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна*

Зубова В.В.

*старший викладач закладу вищої освіти,
кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-365-4-29>

PROJECT MANAGEMENT В УКРАЇНІ: ЕВОЛЮЦІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

Управління проєктами в Україні є важливою складовою сучасного бізнесу. За останні десятиліття в цій сфері відбулися значні зміни, які визначаються еволюцією методів, алгоритмами виконання, перспективами розвитку та особливостями українського бізнес-середовища.

Тож метою дослідження є аналіз розвитку, базового підходу, перспектив та особливостей управління проєктами в Україні. Вивчення історії розвитку сектору дозволить зрозуміти, як українські компанії та фахівці адаптуються до змін у бізнес середовищі, використовуючи міжнародні стандарти та інноваційні підходи.

З кінця 1980-х років було досягнуто значного прогресу в розвитку управління організаційними та технічними системами. Цей розвиток був зосереджений на інтегрованих інформаційних системах, заснованих на єдиній концепції «життєвого циклу продукту», як визначено в стандартах управління якістю, таких як ISO серії 9000, ISO 10006 (управління якістю в проєктах) та ISO 21500 (управління проєктами). Тому від жорстких і негнучких систем управління відмовилися на користь динамічних моделей, а використання інтегрованих інформаційних систем, таких як ERP (Enterprise Resource Planning), є ключовим елементом цього етапу розвитку. Ці системи надають інформаційну підтримку динамічним моделям управління, дозволяючи організаціям ефективно

взаємодіяти з різними етапами життєвого циклу продукту та вдосконалювати процеси в режимі реального часу [3, с. 6].

Початок використання методів управління проектами в Україні відноситься до періоду незалежності. Перший етап взаємодії відбувався переважно по відношенню до міжнародних компаній, які впроваджували свої стандарти управління. З'явилися перші навчальні програми та сертифікаційні курси для фахівців з управління проектами. Однак управління проектами переживає процес другого народження. Про це свідчить поява фахівців у галузі з управління проектами в Україні. Підготовка студентів у вищих навчальних закладах за цим напрямом, поява українського ринку, активне просування спеціалізованого програмного забезпечення для управління проектами тощо. Впровадження спеціалізованого програмного забезпечення, зростання попиту на ринку праці на послуги фахівців відповідного фаху [1, с. 104]. Починаючи з 2000-х років, управління проектами набуло значної популярності в Україні, особливо серед ІТ-компаній. Впровадження Agile та Scrum стало стандартом для багатьох розробників програмного забезпечення, а з початку 2010-х років українські компанії поєднують міжнародні стандарти управління проектами, такі як PMBOK і PRINCE2. Це посприяло підвищенню конкурентоспроможності на міжнародному ринку, ефективному вирішенню проблем, оптимізації та скороченню часу реалізації.

Одним із сучасних викликів в управлінні проектами, зумовлених розвитком технологій, є виконання проектних завдань у глобальному контексті. Багато проектів зараз виконуються в розподіленому форматі, з роботою в різних часових поясах, з урахуванням культурних відмінностей і відсутності особистого контакту. Навіть у випадку гнучких методологій таких як Agile, які підтримують спільну роботу, кількість команд, розгорнутих в одному місці, зменшується. Оскільки робота в різних часових поясах відбувається цілодобово, важливими стають фактори, що впливають на ефективне управління командами та співпрацю між її членами. З цієї причини дослідницькі перспективи розподілених команд знаходяться в центрі уваги в галузі управління проектами [4, с. 240].

Використання інноваційних інструментів для відстеження та аналізу даних допомагає підвищити продуктивність та зменшити ризики. Україна має унікальні культурні особливості, які можуть впливати на управління проектами. Українські компанії все частіше обирають міжнародні стандарти управління проектами для забезпечення високої якості. Професіоналізація управління проектами в Україні відіграє все більш важливу роль в економічному розвитку. Все більше компаній розглядають цей аспект як стратегічний елемент свого бізнесу. Управління проектами стає необхідним не лише в ІТ-індустрії, а й у будівництві, охороні здоров'я, освіті та інших галузях, а спектр методів розширюється. Зростання попиту на кваліфікованих фахівців з керування проектами призвело до посилення навчальних програм та кваліфікаційних курсів. Українська культура впливає на стилі управління проектами. Ключовими факторами, що визначають успіх в управлінні проектами є вміння комунікувати, гнучкість та адаптивність, швидкість реагування і прийняття рішень. Економічні умови впливають на бюджети та масштаби проектів. Гнучке управління проектами дозволяє компаніям ефективніше справлятися з економічними викликами. В Україні технологічний розвиток, особливо в ІТ-секторі, визначає тенденції в управлінні проектами. Використання інноваційних методів та інструментів стає невід'ємною частиною успішного керування.

В Україні Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України діє в рамках виконавчої влади. Це означає, що проекти є реалістичними, мають визначені терміни виконання та чіткі показники їхнього впливу на економіку України. Сьогодні управління проектами є одним з найважливіших механізмів ринкової економіки. Він використовується у розвинених країнах практично у всіх проектах, але в Україні на нього припадає менше 1,5-2% всіх проектів. У той же час, використання сучасних методологій та інструментів управління дозволяє заощадити близько 20-30% часу та 15-20% коштів, які зазвичай витрачаються на проекти і програми. І це в європейських країнах, де вартість реалізації проектів нижча, ніж в Україні. В Україні, де організаційні

структури та управлінські практики є слабшими, ніж у європейських країнах, вигоди від впровадження управління проектами є ще більшими [2, с. 2].

В результаті проведеного аналізу можна виділити основні особливості розвитку менеджменту проектів:

1. Зростання усвідомлення важливості менеджменту проектів: Українські компанії все більше розуміють, що ефективне керування проектами є ключовим чинником успіху. Це стосується не лише великих корпорацій, але й малих та середніх підприємств, а також громадських та державних організацій.

2. Використання стандартів і методологій: Компанії усвідомлюють важливість використання стандартів та методологій у менеджменті проектів, таких як PMBOK, PRINCE2, Agile, Scrum тощо. Здебільшого це стосується індустрій з високим рівнем конкуренції та інновацій.

3. Розвиток ІТ-сфери: Україна стала великим гравцем на глобальному ринку ІТ-послуг. Відповідно, багато українських компаній активно впроваджують Agile та Scrum методології у своїх проектах, щоб бути конкурентоспроможними на міжнародному ринку.

4. Розширення освітніх програм: Україна також спостерігає зростання популярності навчання у сфері менеджменту проектів. Багато університетів та бізнес-шкіл пропонують курси з управління проектами, що дозволяє молодому поколінню здобувати необхідні навички.

5. Використання технологій для керування проектами: Українські компанії все частіше використовують спеціалізовані програмні засоби для керування проектами, такі як Jira, Asana, Trello тощо. Це дозволяє підвищити ефективність та контроль над проектами.

Таким чином, можна зробити висновок, що управління проектами в Україні перебуває на стадії активного розвитку, зумовленого не лише впровадженням міжнародних стандартів, але й особливостями українського бізнес середовища. Зростаюче значення і все більш широке використання управління проектами в різних галузях свідчить про важливість цього

сектору для розвитку української економіки. Однак культурні та економічні аспекти впливають на особливості управління проектами в Україні, що вимагає піддатливості та адаптивності в управлінських підходах. Інновації та технології зробили значний внесок, підкресливши необхідність постійного вдосконалення та використання найкращих практик для успішної реалізації проектів. Посилення уваги до міжнародних стандартів управління проектами також сприяло підвищенню якості та безпеки реалізації проектів, зменшення ризиків впровадження. Загалом, управління проектами в Україні є життєздатним і динамічним сектором, який сприяє розвитку бізнесу та зміцненню позицій України на міжнародному ринку.

Література:

1. Мельник Т.М. Стан та перспективи розвитку проектного менеджменту в Україні. *Торгівля, комерція, підприємництво*. 2011. № 12. С. 103–106.
2. Багашова Н.В. Світові та вітчизняні тенденції розвитку управління проектами. *Ефективна економіка*. 2015. № 6.
3. Бушуєв С.Д., Гогунський В.Д., Кошкін К.В. Напрями дисертаційних наукових досліджень зі спеціальності «управління проектами та програмами». Управління розвитком складних систем.
4. Краснокутська Н.С., Осетрова Т.О. Еволюція розвитку та сучасні тренди в управлінні проектами. 2018.